

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w polskich miastach

Konrad Głębocki

Politechnika Częstochowska, Wydział Zarządzania, Zakład Zarządzania Publicznego i Prawa
e-mail: konradg158@gmail.com

Patrycja Chrzanowska

Politechnika Częstochowska, Wydział Zarządzania
e-mail: patricia.chrzanowska@gmail.com

DOI: 10.12846/j.em.2013.03.07

Streszczenie

Głównym celem niniejszego artykułu jest analiza napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do polskich miast. Do realizacji tego celu niezbędne było zarysowanie teoretycznego tła obejmującego przegląd definicji bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) wraz z przedstawionymi definicjami autorów oraz analiza literatury przedmiotu zagadnienia znaczenia BIZ dla rozwoju gospodarczego Polski. Główny cel artykułu został zrealizowany przez opracowanie dwóch prezentowanych w artykule rankingów. Pierwszy dotyczy uszeregowania polskich miast pod względem liczby „przyciągniętych” inwestycji zagranicznych, w dłuższym okresie, to jest od początku transformacji ustrojowej do 2012 roku. Natomiast drugi ranking ukazuje miasta uszeregowane według liczby „przyciągniętych” inwestorów zagranicznych w latach 2008-2012.

Słowa kluczowe

bepośrednie inwestycje zagraniczne, kapitał zagraniczny, rozwój gospodarczy

Wstęp

Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski był już w literaturze przedmiotu analizowany pod różnymi względami. Analizy te dotyczyły przede wszystkim skali makro. Głównym celem niniejszego artykułu jest przedstawienie wyników analizy napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do polskich miast. Współcześnie miasta rywalizują ze sobą o „przyciągnięcie” inwestorów zagranicznych, co jest związane z chęcią poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy. Dzięki analizie lokalizacji inwestycji zagranicznych w poszczególnych miastach i stworzeniu rankingów można zasadniczo odpowiedzieć na pytanie, które miasta najskuteczniej „przyciągają” inwestorów zagranicznych.

Pierwszym celem szczegółowym w ramach niniejszego artykułu było stworzenie rankingu polskich miast pod względem liczby „przyciągniętych” inwestycji zagranicznych, w dłuższym okresie, to jest od początku transformacji ustrojowej do 2012 roku. Stworzenie takiego rankingu pozwoliło odpowiedzieć na pytanie, które miasta Polski były w tym okresie najskuteczniejsze w „przyciąganiu” inwestorów zagranicznych. Jednak tendencje się zmieniają, jakość zarządzania poszczególnymi miastami również ulega zmianom, więc autorzy artykułu, pragnąc zbadać nowsze tendencje, wyznaczyli drugi cel szczegółowy, którym było stworzenie rankingu przyrostu liczby inwestycji zagranicznych w miastach w latach 2008-2012. Rankingi zostały ujęte w formie tabelarycznej. Poza zakresem niniejszego opracowania znajduje się zbadanie przyczyn większej skuteczności niektórych miast w „przyciąganiu” inwestorów zagranicznych.

Podejmując próbę zdefiniowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych należy wyjaśnić pojęcie inwestycja. Przez bardzo długi okres pojęcie inwestycja rozumiano jako działalność, która zmierza przede wszystkim do powiększania istniejącego majątku trwałego, lub też taką jego modyfikację, która pozwala na jeszcze bardziej efektywne jego wykorzystywanie (Zachorowska, 2006). Obecnie pojęcie inwestycja ma znacznie szerszy zakres, a jego istota określana jest jako zaangażowanie określonego kapitału, mające na celu zwiększenie osiąganego w przyszłości zysku oraz podniesienie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa na rynku (Kłosiewicz-Górecka, 2007).

O ile samo pojęcie inwestycja jest w literaturze szeroko definiowane, o tyle trudno znaleźć jednoznaczną definicję bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ). Najprościej pojęcie to definiują P. Krugman i M. Obstfeld, określając bezpośrednio inwestycje zagraniczne mianem „międzynarodowego transferu kapitału, celem utworzenia filii w innym kraju i sprawowania nad nią kontroli”. Pach definiuje BIZ jako formę długoterminowej lokaty określonego kapitału za granicą, polegającej

na stworzeniu w innym kraju nowego przedsiębiorstwa lub też przejęciu takiej liczby akcji przedsiębiorstwa zagranicznego, która pozwoli na jego kontrolowanie (Pach, 2001). Na uwagę zasługuje także definicja J.H. Dunninga, w której bezpośrednie inwestycje zagraniczne są swego rodzaju transakcją pomiędzy trzema płaszczyznami: kapitałem, doświadczeniem zarządzania oraz wiedzą techniczną i przedsiębiorczością (Franc-Dąbrowska; Porada-Rochoń, 2010).

Natomiast zgodnie z klasyfikacją Międzynarodowego Funduszu Walutowego bezpośrednią inwestycją zagraniczną określa się taką inwestycję, która jest podejmowana jest w celu uzyskania trwałego wpływu na działalność przedsiębiorstwa w innym kraju. W definicji podawanej przez OECD podkreśla się przede wszystkim minimalny próg zaangażowania kapitałowego, precyzując, iż bezpośrednia inwestycja zagraniczna jest takim przedsięwzięciem, w którym pojedynczy inwestor kontroluje minimum 10% akcji zwykłych (Żurawska, 2004) lub głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy (Pach, 2001). Ponadto, rozszerzając definicję OECD stwierdza także, że inwestorem bezpośrednim może być zarówno osoba fizyczna, jak i przedsiębiorstwo, w tym: przedsiębiorstwo państwowe lub prywatne, inkorporowane oraz nieinkorporowane, a także rząd, grupa przedsiębiorstw czy grupa osób fizycznych, posiadających inwestycje bezpośrednie (Karaszewski, 2004).

Warto także zwrócić uwagę na istotną cechę bezpośrednich inwestycji zagranicznych, jaką jest ich długookresowy charakter (w przeciwieństwie do inwestycji portfelowych). W praktyce oznacza to, iż podejmowanie bezpośrednich inwestycji zagranicznych wprost związane jest z perspektywą dłuższego zaangażowania inwestora w przedsięwzięcie (Karaszewski, 2004).

Należy także przytoczyć definicję UNCTAD (*United Nations Conference on Trade and Development*). Na potrzeby tej agendy Organizacji Narodów Zjednoczonych (do której raportów często odwołuje się w swoich dokumentach Państwowa Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych - PAIiIZ) definiuje się bezpośrednie inwestycje zagraniczne, jako inwestycje zakładające długoterminowe zaangażowanie i odzwierciedlające długoterminowy interes i kontrolę podmiotu z jednej gospodarki (bezpośredniego inwestora zagranicznego) w przedsiębiorstwie funkcjonującym w innej gospodarce. W założeniu inwestor wywiera znaczący wpływ na zarządzanie przedsiębiorstwem funkcjonującym w innej gospodarce (<http://www.unctad.org/en/docs>).

W przedstawionych definicjach można wskazać następujące powtarzające się w nich przedmiotowe i podmiotowe elementy dotyczące istoty BIZ:

- międzynarodowy transfer kapitału, wiedzy organizacyjnej i technicznej;

- trwałe zainwestowanie w nowe lub istniejące przedsiębiorstwo dokonane przez osobę fizyczną lub prawną bądź grupę osób fizycznych i/lub prawnych;
- długookresowe kontrolowanie przedsiębiorstwa przynajmniej w zakresie 1/10 wpływu.

Autorzy na potrzeby niniejszego artykułu formułują następującą definicję: bezpośrednia inwestycja zagraniczna (BIZ) to trwałe zainwestowanie w nowe lub istniejące przedsiębiorstwo dokonane przez osobę fizyczną lub prawną bądź grupę osób fizycznych i/lub prawnych polegające na międzynarodowym transferze kapitału oraz wiedzy organizacyjnej i technicznej w celu długookresowego wywierania wpływu i kontrolowania przedsiębiorstwa w którym nastąpiła inwestycja przynajmniej w zakresie 1/10 wpływu.

1. Znaczenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych dla rozwoju gospodarczego Polski

Nie jest możliwe jednoznaczne określenie, czy bezpośrednio inwestycje zagraniczne wywierają pozytywny czy negatywny wpływ na rozwój kraju. Tak duże przedsięwzięcia związane są z jednoczesnym występowaniem zarówno pozytywnych, jak i negatywnych skutków. Należy jednakże zwrócić uwagę na fakt, iż zmiany zachodzące w polskiej gospodarce z początkiem lat dziewięćdziesiątych XX wieku stworzyły korzystne warunki dla lokowania kapitału w Polsce przez zagranicznych inwestorów, co niewątpliwie stanowi szansę na włączenie naszego kraju do globalnej gospodarki (Leszczyńska, 2005).

Do najczęściej wymienianych pozytywnych elementów wpływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych na rozwój gospodarczy kraju należy przede wszystkim transfer nowych technologii oraz wiedzy, co z kolei przekłada się na korzystne zmiany w strukturze gospodarki kraju, a także podnosi jej konkurencyjność (Kłosięwicz - Górecka, 2007). Pozytywnym skutkiem jest także pozyskiwanie nowych rynków zbytu (w skali międzynarodowej), co stwarza możliwość tworzenia nowych miejsc pracy (Luc, 2000).

Do pozytywnych wpływów, jakie wywierają bezpośrednio inwestycje zagraniczne na polską gospodarkę można zaliczyć takie zjawiska, jak wzrost możliwości eksportowych, zwiększone nakłady finansowe na szkolenia pracowników czy też „przyciąganie” nowych, zagranicznych kontrahentów (Dziemianowicz; Jałowiecki, 2004). Bezpośrednie inwestycje zagraniczne powodują także zwiększanie wpływów budżetowych, przyczyniają się do zmniejszania różnic technologicznych pomiędzy

krajami wysoko rozwiniętymi i rozwijającymi się. Ponadto, pozwalają na wzrost poziomu konkurencji, ponieważ rozwiązania (na przykład technologiczne) stosowane przez inwestorów zagranicznych mogą działać stymulująco na przedsiębiorstwa lokalne, inspirując je do wdrażania nowych rozwiązań u siebie (Weresa, 2002). Wszystkie te czynniki bezpośrednio wpływają na podnoszenie atrakcyjności regionów, w których rozpoczęto inwestycje, a tym samym na wzrost konkurencyjności kraju.

Nie sposób jednakże pominąć negatywnych skutków wynikających z oddziaływania bezpośrednich inwestycji zagranicznych na gospodarkę krajową. Podstawowym ryzykiem, z jakim wiąże się tego rodzaju przedsięwzięcia jest stwarzanie zbyt silnej konkurencji dla przedsiębiorstw lokalnych (Kłósiewicz-Górecka, 2007). Przekłada się to bezpośrednio na znaczne ograniczenie ich możliwości rozwoju, czego konsekwencją jest osłabienie pozycji rynkowej. Kolejne ryzyko stanowi niska skłonność inwestorów zagranicznych do współpracy z przedsiębiorstwami lokalnymi, a także próby pozyskania ich rynków zbytu, celem osiągnięcia pozycji monopolistycznej (Dziemianowicz i Jałowiecki, 2004). Innym negatywnym skutkiem bezpośrednich inwestycji zagranicznych jest transfer zysków pochodzących z działalności gospodarczej za granicę, zamiast do gospodarki krajowej, a także zmniejszanie wpływów budżetowych.

Jednakże, pomimo tylu negatywnych skutków bezpośrednich inwestycji zagranicznych, uznaje się je – szczególnie w Polsce – za silne źródło zewnętrznego uzupełniania niedoboru kapitałowego. Jest to szczególnie istotne w kontekście modernizacji gospodarki – wymaga ona bowiem nakładów kapitałowych, które w znacznym stopniu przekraczają możliwości kraju. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne, poprzez uzupełnianie niedoboru kapitału wewnętrznego kraju, stanowią jeden z najistotniejszych czynników wspierających rozwój gospodarczy (Karaszewski, 2004).

2. Lokalizacja bezpośrednich inwestycji zagranicznych w miastach

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne nie tylko mają wpływ na całą polską gospodarkę, stanowią także bardzo ważny czynnik rozwoju regionów oraz miast. Autorzy niniejszego opracowania przeprowadzili badania własne dotyczące napływu BIZ do poszczególnych miast. Badania oparto na zestawieniu większych bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce dokonywanym przez Państwową Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych. W zestawieniach tych wskazana jest miejsco-

wość, gdzie została zlokalizowana każda z uwzględnionych bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Zadaniem badawczym, które postawili sobie autorzy niniejszego opracowania było dokonanie klasyfikacji napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych biorąc za podstawę kryterium lokalizacji tychże inwestycji w miastach. Autorzy stworzyli dwa rankingi, jeden polegający na uszeregowaniu miast według liczby większych inwestycji zagranicznych istniejących w 2012 roku oraz drugi ranking ukazujący bilans liczby istniejących większych inwestycji zagranicznych od końca 2007 do 2012 roku.

Rankingi opracowane przez autorów bazują na zestawieniach inwestycji zagranicznych opracowanych w Państwowej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych (PAIiIZ). Według autorów zestawień – pracowników PAIiIZ opracowań tych nie można traktować jako w 100% pełnych, choć można stwierdzić, że obejmują wszystkie większe inwestycje zagraniczne w Polsce. W związku z tym także rankingi stworzone przez autorów niniejszego opracowania należy uważać jedynie jako przybliżone do rzeczywistości. Niezależnie od ostrożnego podejścia do kompleksowości danych, na których bazowali autorzy niniejszego opracowania, stworzone rankingi z pewnością ukazują w dużym stopniu stan rzeczywisty.

W przyszłości wskazane byłoby przeprowadzenie dokładnych badań lokalizacji inwestycji zagranicznych według kryterium miast (lub ewentualnie aglomeracji miejskich) opartych na konkretnych progach w zakresie na przykład liczby miejsc pracy. Takie badania można byłoby następnie zestawić z analizą prowadzonych w poszczególnych miastach działań proinwestycyjnych, aby zbadać zależność pomiędzy prowadzonymi tego typu działaniami a liczbą inwestycji zagranicznych w danym mieście. Warto byłoby także zbadać przyczyny zmian w liczbie inwestycji zagranicznych w poszczególnych miastach.

W tab. 1 zawarty jest ranking polskich miast uszeregowanych pod względem liczby „przyciągniętych” inwestycji zagranicznych do końca 2012 roku. Wskazano w nim także główne kraje pochodzenia inwestorów.

Tab. 1. Ranking polskich miast pod względem liczby bezpośrednich inwestycji zagranicznych zrealizowanych do końca 2012 roku

Miejsce w rankingu	Lokalizacja (miasto)	Główne kraje pochodzenia inwestorów	Liczba bezpośrednich inwestycji do końca 2007 roku	Liczba bezpośrednich inwestycji do końca 2012 roku
1.	Warszawa	Austria, Belgia, Dania, Francja, Japonia, Niemcy, Szwecja, Włochy	490	509

cd. Tab. 1.

2.	Poznań	Francja, Niemcy, Szwecja, USA	57	47
3.	Kraków	Francja, Niemcy, USA	51	51
4.	Wrocław	Francja, Hiszpania, Niemcy, Wielka Brytania, USA	48	55
5.	Łódź	Francja, Niemcy, USA, Włochy	37	35
6.	Gdańsk	Niemcy, USA	30	28
7.	Katowice	Niemcy, USA, Włochy	21	22
8.	Szczecin	Dania, Niemcy, Szwecja	20	24
8.	Gliwice	Hiszpania, Japonia, Niemcy	20	19
9.	Bielsko-Biała	USA, Włochy	18	15
10.	Legnica	Belgia, Niemcy	14	12
11.	Bydgoszcz	Niemcy, USA	10	25
11.	Częstochowa	Francja, USA, Włochy	10	9
11.	Opole	Niemcy	10	8
11.	Tychy	Niemcy, Japonia, USA, Włochy	10	19
12.	Kutno	Niemcy, Włochy	9	16
13.	Dąbrowa Górnicza	Niemcy, Włochy	8	14
13.	Skawina	Niderlandy, Niemcy	8	9
13.	Sosnowiec	Niemcy, Włochy	8	12
14.	Gdynia	Cypr, Szwecja	7	12
14.	Wałbrzych	Japonia, Niemcy	7	9
15.	Mielec	USA, Wielka Brytania	6	10
15.	Włocławek	Niemcy, Włochy	6	8
16.	Goleniów	Dania, Niemcy, Szwecja	2	11
16.	Koszalin	Dania, Niemcy, Szwajcaria, Szwecja	2	11

Źródło: opracowanie własne.

Najczęściej wybieranym przez inwestorów zagranicznych miastem jest Warszawa – znajduje się tam ponad 9 razy więcej bezpośrednich inwestycji zagranicznych niż we Wrocławiu, zajmującym drugą pozycję pod względem największej liczby inwestycji.

Najwięcej inwestorów, decydujących się na Warszawę, pochodzi z takich krajów, jak Niemcy, Austria, Belgia czy Francja. Do głównych profili działalności gospodarczej w obrębie tych inwestycji można zaliczyć: pośrednictwo w obrocie nieruchomościami (na przykład CA Immo), pośrednictwo finansowe (na przykład Raiffeisen Zentralbank Osterreich AG), ubezpieczenia (na przykład Generali Holding Vienna AG), hotele i restauracje (na przykład Accor SA), sieci sklepów specjalistycznych i niespecjalistycznych (na przykład Martela OYJ, Carrefour), telekomunikacja, usługi radiowo-telewizyjne (Canal Plus Group), produkcja wyrobów spożywczych, inżynieria lądowa i wodna (na przykład TK Holding), produkcja i dostawa energii elektrycznej (na przykład EDF), produkcja wyrobów gumowych/plastikowych/szklanych (na przykład Bridgestone Corporation, KWH Group Ltd., Velux A/S), czy też produkcja konstrukcji metalowych i ich części (na przykład Bau Holding Strabag AG).

Drugim miastem, pod względem liczby inwestycji zagranicznych, okazał się Wrocław, gdzie kapitał zagraniczny pochodzi przede wszystkim z Francji, Hiszpanii oraz Niemiec. Najważniejsze profile działalności gospodarczej to: pośrednictwo finansowe (na przykład Credit Agricole), produkcja i dystrybucja energii elektrycznej (na przykład EDF), produkcja konstrukcji metalowych i ich części (na przykład Erich Marx), produkcja pojazdów samochodowych (na przykład Volvo AB), produkcja części i akcesoriów do pojazdów samochodowych (na przykład Corpu S.A., WABCO STANDARD TRANE B.V.). Warto zwrócić także uwagę na takie miasta jak: Katowice, Bielsko-Biała, Dąbrowa Górnicza, Sosnowiec, Tychy czy Częstochowa. W miastach tych najczęściej inwestorów pochodzi z Włoch. Znajduje to odzwierciedlenie w danych GUS-u z 1999 roku, dotyczących krajów pochodzenia inwestorów w poszczególnych województwach – zgodnie z nimi, w województwie śląskim 29% wszystkich inwestycji z udziałem kapitału zagranicznego pochodziło właśnie z Włoch.

Do najważniejszych gałęzi przemysłu w wyżej wymienionych miastach można zaliczyć: produkcję pojazdów samochodowych (Fiat Group Automobiles: Katowice, Bielsko-Biała, Dąbrowa Górnicza, Sosnowiec, General Motors Corporation – Tychy, Gliwice) produkcję części i akcesoriów do pojazdów samochodowych (Fiat Powertrain Technologies – Bielsko-Biała, Brembo – Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Bitron Industrie – Sosnowiec, DENSO – Tychy, Lear Corporation – Tychy, Nexteer Automotive – Tychy, SHINCHANG ELECTRICS Co.,Ltd. – Gliwice, Sila Holding Industriale SpA – Częstochowa, TRW AUTO HOLDINGS INC. – Częstochowa).

Drugi ranking, opracowany przez autorów, przedstawiono w tabeli 2. Zawiera on uszeregowanie polskich miast według przyrostu liczby inwestycji zagranicznych od końca 2007 do końca 2012 roku, czyli w okresie 2008-2012.

Tab. 2. Ranking przyrostu liczby bezpośrednich inwestycji zagranicznych w polskich miastach w latach 2008-2012

Miejsce w rankingu	Lokalizacja (miasto)	Bilans bezpośrednich inwestycji zagranicznych w latach 2008-2012	Przyrost bezpośrednich inwestycji zagranicznych w miastach [%]
	Warszawa	19 (509-490=19)	18,26
1.	Bydgoszcz	15 (25-10=15)	14,42
2.	Goleniów	9 (11-2=9)	8,65
3.	Koszalin	9 (11-2=9)	8,65
4.	Tychy	9 (19-10=9)	8,65
5.	Kutno	7 (16-9=7)	6,73
6.	Wrocław	7 (55-48=7)	6,73
7.	Dąbrowa Górnicza	6 (14-8=6)	5,76
8.	Gdynia	5 (12-7=5)	4,81
9.	Mielec	4 (10-6=4)	3,84
10.	Sosnowiec	4 (12-8=4)	3,84
11.	Szczecin	4 (24-20=4)	3,84
12.	Wałbrzych	2 (9-7=2)	1,92
13.	Włocławek	2 (8-6=2)	1,92
14.	Katowice	1 (22-21=1)	0,96
15.	Skawina	1 (9-8=1)	0,96
16.	Kraków	0 (51-51=0)	=====
17.	Częstochowa	-1 (9-19=-1)	=====
18.	Gliwice	-1 (19-20=-1)	=====
19.	Gdańsk	-2 (28-30=-2)	=====
20.	Legnica	-2 (12-14=-2)	=====
21.	Łódź	-2 (35-37=-2)	=====
22.	Opole	-2 (8-10=-2)	=====
23.	Bielsko-Biała	-3 (15-18=-3)	=====
24.	Poznań	-10 (47-57=-10)	=====

Źródło: opracowanie własne na podstawie (*Raport...*, 2012).

W latach 2008-2012 w Warszawie liczba bezpośrednich inwestycji zagranicznych zwiększyła się o 19, osiągając wartość 509 inwestycji z udziałem kapitału zagranicznego. Oznacza to, iż Warszawa nadal pozostaje najchętniej wybieranym przez inwestorów zagranicznych miastem w Polsce. Udział Warszawy w przyroście liczby inwestycji zagranicznych w polskich miastach w ujęciu procentowym wynosi ponad 18%.

Na uwagę zasługuje także Bydgoszcz, jedno z miast województwa kujawsko-pomorskiego, które w ciągu ostatnich pięciu lat również znacząco zwiększyło liczbę

inwestycji z udziałem kapitału zagranicznego. Liczba bezpośrednich inwestycji zagranicznych na koniec 2012 roku osiągnęła wyniosła 25 (o 15 więcej w stosunku do danych na koniec 2007 roku). Procentowy udział Bydgoszczy w przyroście liczby inwestycji zagranicznych w polskich miastach wyniósł ponad 14%.

Najwięcej inwestorów zagranicznych w tym mieście pochodzi z Niemiec oraz USA, a do najważniejszych profili działalności można zaliczyć takie, jak: produkcja wyrobów z plastiku (na przykład Miko Pac NV, GEA AG, Keune&Lauber GmbH, Minda Schnek Plastic Solutions, OKT Germany GmbH), produkcja artykułów papierniczych (na przykład MAYR MELNHOF PACKING INTERNATIONAL GmbH, MeadWestvaco) czy też produkcja i dystrybucja energii elektrycznej (Schneider Electric Holding Europe).

Innym miastem, w którym w ostatnich latach znacząco zwiększyła się liczba inwestycji jest Koszalin (województwo zachodniopomorskie). Podobnie jak w Tychach i Goleniowie, liczba BIZ w tym mieście zwiększyła się o 9. Inwestorzy, którzy zdecydowali się na Koszalin, pochodzą głównie z takich krajów, jak Dania, Niemcy, Szwajcaria, a także Szwecja. Najważniejsze rodzaje działalności gospodarczej prowadzonej w obrębie przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego to między innymi: przetwórstwo rybne (na przykład A. Espersen A/S, ROYAL GREENLAND SEAFOOD A/S), dostawa energii cieplnej (E.ON edis energia, E.ON Sverige AB), produkcja i dystrybucja energii elektrycznej (E.ON edis AG).

Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych w lutym 2013 roku poinformowała, iż napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski w roku 2012 wyniósł łącznie około 11,8 mld dolarów. Obecnie PAIiIZ prowadzi 147 projektów inwestycyjnych, których łączna wartość wynosi ponad 3,7 mld euro, dzięki którym możliwe będzie stworzenie nawet 26 437 nowych miejsc pracy. Największą grupę stanowią inwestycje pochodzące ze Stanów Zjednoczonych (o łącznej wartości 675,55 mln euro), na drugim miejscu znajdują się inwestorzy z Niemiec (łączna wartość to 525,8 mln euro). Z początkiem 2013 roku PAIiIZ zakończyła 8 projektów, o łącznej wartości 328 ml euro, realizacja których pozwoliła stworzyć 2941 miejsc pracy.

Podsumowanie

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne można zdefiniować jako trwałe zainwestowanie w nowe lub istniejące przedsiębiorstwo dokonane przez osobę fizyczną lub prawną bądź grupę osób fizycznych i/lub prawnych polegające na międzynarodowo-

wym transferze kapitału oraz wiedzy organizacyjnej i technicznej w celu długookresowego wywierania wpływu i kontrolowania przedsiębiorstwa w którym nastąpiła inwestycja przynajmniej w zakresie 1/10 wpływu. Mimo różnych negatywnych skutków bezpośrednich inwestycji zagranicznych, należy uznać je za silne źródło zewnętrznego uzupełniania niedoboru kapitałowego w Polsce. Jest to szczególnie istotne w kontekście modernizacji polskiej gospodarki.

Główny cel niniejszego artykułu, jakim była analiza napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych pod względem ich lokalizacji w polskich miastach został zrealizowany poprzez stworzenie dwóch rankingów. W dłuższym okresie, czyli od początku transformacji ustrojowej w Polsce do końca 2012 roku najwięcej inwestycji zagranicznych wśród polskich miast „przyciągnęły” kolejno: Warszawa, Poznań, Kraków, Wrocław i Łódź. Natomiast w latach 2008-2012 pierwsze miejsca zajęły kolejno: Warszawa, Bydgoszcz, Goleniów, Koszalin i Tychy. Można zatem stwierdzić, że w dłuższym okresie najwięcej inwestorów zagranicznych lokowało się przede wszystkim w największych polskich miastach. Natomiast w okresie ostatnich pięciu lat w czołówce pod względem liczby „przyciągniętych” dużych inwestycji zagranicznych pojawiają się także miasta małe, jak Goleniów, czy miasta średniej wielkości, jak Koszalin czy Tychy.

Literatura

1. Dziemianowicz W., Jałowiecki B. (2004), *Polityka miejska a inwestycje zagraniczne w polskich metropoliach*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa
2. Franc-Dąbrowska J., Porada-Rochoń M. (2010), *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne – perspektywa międzynarodowa*, Przegląd Organizacji 4
3. Investments & Income, <http://www.investmentsandincome.com> [15.05.2013]
4. Karaszewski W. (2004), *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne. Polska na tle świata*, Wydawnictwo Dom Organizatora, Toruń
5. Kłosiewicz-Górecka U. (red.), (2007), *Zagraniczne inwestycje w handlu na rynkach lokalnych*, PWE, Warszawa
6. Leszczyńska K. (2005), *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne na terenie polskich euro-regionów*, Handel Wewnętrzny 6
7. *List of major foreign investors in Poland 2012* (2012), Polish Information and Foreign Investment Agency, Warsaw
8. Luc S. (2000), *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie a przekształcenia strukturalne w przemyśle polskim*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa
9. Pach J. (2001), *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w świetle bezpieczeństwa ekonomicznego na przykładzie Polski w latach dziewięćdziesiątych XX wieku*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, Kraków

10. Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych, <http://www.paiz.gov.pl> [15.05.2013]
11. Portal Edukacji Ekonomicznej Narodowego Banku Polskiego, <http://www.nbportal.pl> [15.05.2013]
12. United Nations Conference on Trade and Development, <http://www.unctad.org/en/docs> [15.05.2013]
13. Weresa M.A. (2002), *Wpływ handlu zagranicznego i inwestycji bezpośrednich na innowacyjność polskiej gospodarki*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa
14. Zachorowska A. (2006), *Ryzyko działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw*, PWE, Warszawa
15. Żurawska J. (2005), *Spółki z udziałem kapitału zagranicznego w województwie opolskim w latach 1999-2004*, w: *Kapitał zagraniczny w województwie opolskim*, Wydawnictwo Drukarnia SADY, Opole

Foreign direct investments in Polish cities

Abstract

The main goal of the present article is to analyze the inflow of foreign direct investments according to their location in Polish cities. To realize this goal it was necessary to draft theoretical background comprising review of definitions of Foreign Direct Investments (FDI) together with presented authors own definition and analyze of literature within the theme of the significance of FDI for the economic development of Poland. The main goal of the article has been realized through two rankings worked out by authors. First one concerns arranging Polish cities according to the number of attracted bigger FDI in the long-term, that is from the beginning of Polish transformation up to the end of year 2012. The second ranking differs from the first one because of period of time which is shorter term of last five years 2008-2012.

Keywords

foreign direct investments, foreign capital, economic development